

б) по рыночной цене.

При этом под методом учета вложений в ценные бумаги принимается порядок определения балансовой стоимости вложений в ценные бумаги для отражения в бухгалтерском учете с учетом колебаний рыночной конъюнктуры или рисков обесценения. Например, метод учета по цене приобретения заключается в том, что в течение нахождения в соответствующем портфеле балансовая стоимость ценной бумаги не изменяется. В этом случае, для ценных бумаг, учитываемых по цене приобретения, формируются резервы под обесценение или резерв на возможные потери в порядке, установленном нормативными актами Банка России. Бухгалтерский учет по рыночной цене – это метод учета ценных бумаг, при котором они периодически переоцениваются по рыночной цене. При применении этого метода резерв под обесценение ценных бумаг и резерв на возможные потери не создаются.

Следовательно, в зависимости от конъюнктуры рынка ценных бумаг, принятой учетной политики экономического субъекта, стоимость ценных бумаг у различных владельцев будет различаться. Соответственно, информация, раскрываемая в бухгалтерской финансовой отчетности будет иметь различную ценность и степень полезности при принятии управленческих решений в части ценных бумаг (их приобретения или реализации). В тоже время, ценные бумаги инвестиционного портфеля и портфеля контрольного участия отражаются в бухгалтерском учете только по цене приобретения (балансовой стоимости), а котируемые ценные бумаги, зачисленные в торговый портфель, отражаются только по рыночной стоимости.

Таким образом, как видно из приведенного перечня видов оценки ценных бумаг, многообразие их создает определенные учетно-налоговые проблемы, обусловленные необходимостью объективной и достоверной оценки их стоимости [2]. Это создает методологические проблемы, не позволяющие реализовать важнейшие принципы формирования бухгалтерской информации: объективность, достоверность, приоритет содержания над формой и другие.

Список использованных источников

1. Бабаева, З. Ш. Инвестиционный процесс: направления развития и государственное регулирование // Экономика и предпринимательство. – 2014. – №4. – 127 с.
2. Шахбанов, Р. Б. Бухгалтерское дело. Учебное пособие / Под ред. Р. Б. Шахбанова. Изд. с обновлениями. М.: ИНФРА-М. – 2011. – 245 с.

Іванечко Ю.М.

к.е.н., старший викладач
кафедра обліку у державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ КОЕФІЦІЄНТУ ФОРМУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ВИПЛАТУ ВІДПУСТОК

Необхідність формування забезпечення виплат відпусток передбачено п. 13 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Також, даним П(С)БО встановлено правила розрахунку такого забезпечення – п. 14: сума забезпечення на виплату відпусток визначається щомісяця як добуток фактично нарахованої заробітної плати працівникам і відсотка, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату відпусток

до загального планового фонду оплати праці з урахуванням відповідної суми відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [1].

Таким чином, формулу розрахунку щомісячного забезпечення виплат відпусток можна представити [2]:

$$\text{Резерв} = ЗП_{\text{міс}} * K_{\text{есв}} * K_{\text{резерв}} \quad (1)$$

де:

Резерв – забезпечення на виплату відпусток;

$ЗП_{\text{міс}}$ – фактичний фонд оплати праці за поточний місяць;

$K_{\text{есв}}$ – коефіцієнт нарахування ЄСВ;

$K_{\text{резерв}}$ – коефіцієнт резервування.

В свою чергу показники $K_{\text{есв}}$ та $K_{\text{резерв}}$ потребують уточнення:

$$K_{\text{есв}} = \frac{100\% + \text{ставка нарахування ЄСВ}}{100\%} \quad (2)$$

$$K_{\text{резерв}} = \frac{O_{\text{план}}}{\text{ФОП}_{\text{план}}} \quad (3)$$

де:

$O_{\text{план}}$ – планові суми відпускних;

$\text{ФОП}_{\text{план}}$ – плановий фонд оплати праці.

При цьому, планові суми відпускних ($O_{\text{план}}$) розраховуються виходячи із середньої тривалості відпусток працівників і планової середньоденної зарплати, яку обчислюють шляхом ділення планового фонду оплати праці на кількість календарних днів у календарному році за мінусом святкових і неробочих днів.

Плановий фонд оплати праці ($\text{ФОП}_{\text{план}}$) визначають з урахуванням фактичної кількості працівників та їх зарплати згідно зі штатним розписом, норми виробітку й запланованого зростання (зниження) таких показників.

Таку ж формулу (3) у відповідності до П(С)БО 11 для розрахунку коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток пропонують: Жогова О. [3], Прийма Л. [4], Занько Б. [5], Пантелійчук С. [6] та ін.

Вважаємо такий підхід до розрахунку коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток не раціональним та таким, що ускладнює роботу бухгалтерської служби на підприємстві і пропонуємо спростити формулу (3).

Перш за все розширимо розрахунок коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток наступним чином:

$$K_{\text{резерв}} = \frac{K_6 * \frac{\text{ФОП}_{\text{план}}}{365-11}}{\text{ФОП}_{\text{план}}} \quad (4)$$

де:

K_6 – середня тривалість відпусток працівників.

Розщеплюючи формулу (4) на більш прості елементи отримаємо:

$$K_{\text{резерв}} = \frac{K_6 * \frac{K_n * ЗП_n}{365-11}}{K_n * ЗП_n} \quad (5)$$

де:

K_n – кількість працівників підприємства;

$ЗП_n$ – заробітна плата працівників.

Тобто коефіцієнт формування забезпечення на виплату відсоток визначають раз на рік на підставі планових показників оплати праці.

Як видно з формули (5) розрахунок коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток потребує суттєвих підготовчих робіт від працівників бухгалтерії та відділу кадрів:

– розрахувати планову середню тривалість відпусток всіх працівників підприємства у відповідності до трудових договорів на наступний рік із урахуванням зростання/зниження такого показника;

– розрахувати планову заробітну плату (фонд заробітної плати) згідно зі штатним розписом та/або нормами виробітку на всіх працівників підприємства за рік із урахуванням запланованого зростання/зниження такого показника.

Трансформуємо виведену формулу (5) у вигляд прийнятний для розв'язування:

$$K_{резерв} = K_6 * \frac{K_n * 3П_n}{365-11} * \frac{1}{K_n * 3П_n} \quad (6)$$

Таким чином, після здійснення математичних маніпуляцій отримаємо наступну формулу для розрахунку коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток:

$$K_{резерв} = \frac{K_6}{365-11} \quad (7)$$

Як видно із запропонованої формули (7) для визначення коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток бухгалтерській службі достатньо отримати інформацію щодо середньої тривалості відпусток працівників підприємства на плановий рік і не обов'язково застосовувати складну формулу (3).

Пропозиція ґрунтується на тому, що співвідношення планового фонду оплати відпусток до фонду заробітної плати є рівним співвідношенню планової кількості днів відпусток до кількості календарних днів у календарному році за мінусом святкових і неробочих днів.

Внесена пропозиція дозволяє значно спростити розрахунок коефіцієнту формування забезпечення на виплату відпусток, що у свою чергу призведе до скорочення затрат робочого часу на підприємстві та можливостей гнучкого реагування на зміни особового складу підприємства.

Зазначені пропозиції знайшли своє успішне практичне застосування на таких підприємствах м. Тернополя: Товариство з обмеженою відповідальністю «САЮЗ», Приватне підприємство «ТХЛ Палладіум», Товариство з обмеженою відповідальністю «Торгпреса».

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс] // Міністерства фінансів України. Наказ. – 31.01.2000. – № 20. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>;
2. Васильєв Г. Резерв відпусток: від створення до інвентаризації / Г. Васильєв. // Інтерактивна бухгалтерія. – 2015. – № 243/2015. – С. 5-8;
3. Жогова О. Створення резерву на оплату відпусток / О. Жогова // Незалежний аудитор. – 2013. – № 4 (15). – С. 11-17;
4. Прийма Л. Резерв на оплату відпусток: створення та облік / Л. Прийма // Дебет-Кредит. – 2006. – № 21. – С. 8-10;
5. Занько Б. Забезпечення на виплату відпусток: особливості обліку / Б. Занько // Вісник. Офіційно про податки. – 2016. – № 19 (877). – С. 7-16;
6. Пантелійчук С. Резерв відпусток у 2016 р.: коротко про головне! / С. Пантелійчук // Праця і зарплата. – 2016. – № 8 (972). – С. 2-3.